

Jan Otčenášek (1924 - 1979): Romeo, Julie a tma (1958)

1. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
2. Doba a místo (děje);
3. Zvláštnosti kompozice;
4. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
5. Námět, témata, hlavní motivy;
6. Jazykové zvláštnosti;
7. Kulturní souvislosti.

(1) Jednoho dne skončily v oktávě B maturitní písemky...

Podíval se na hodiny na Novoměstské věži.

Času dost!

Zamířil do parku, odhodlávaje se v klidném soustředění vyšlukovat večerní cigaretu.

A tam se potkali. (...)

(2) Ulice a druhá a ještě jedna, není to daleko, jen tato a pak zatočit za roh, hned tam budeme. Jdou temnými stržemi těsně podél domovních vrat, on ji pravičkou drží kolem ramenou, v levé pohupuje kufříkem a ona se nebrání, jde poslušně. Lampy na stožárech spouštějí na zem modravý kužílek slabého světla a okna jsou slepá tmou. (...)

Nad střechami se třesou čisté hvězdy.

Tady! Teď tiše za mnou! Těžkým klíčem otevřel domovní vrata, vedl ji za ruku po temném schodišti do prvního patra, menší klíč cvakne v zámku a tma nevětraného pokojíku jim dýchne do tváře pachem tabáku a plísně.

Dveře z chodby přibouchnou dívce za patami. Snad nás nikdo neviděl, uvažuje chlapec. Snad! Nerozsvěcovat! Potmě došel k oknu a na okamžik vpustil dovnitř čerstvý vzduch. Pak zavřel okenice a spustil voskovaný zatemňovací papír. Všiml si letmo, že je po levém okraji trochu natržen, slabě jím prosvítalo. Bude nutno jej rychle spravit, zauvažoval už po bůhvíkolikáté. Nahmatal tlačítko stolní lampy, stiskl.

Slabá žárovka zaplavila komůrku mdlým přívitem.

Obrátil se na svou návštěvnici. Postávala dosud nehybně u dveří vedle svého kufříku, tčkala oslepenýma očima po čtyřech holých stěnách a byla nesvá. Kde to jsem? ptaly se temné oči. Kdo jsi ty? Proč jsi mě sem zavedl? Co ode mne chceš? Porozuměl jim.

„Udělejte si pohodlí. Teď tu budete bydlet.“

A když si s pobízivou samozřejmostí sedl na vzrjící židličku, až se pod ním zakolébala, a klukovsky se usmál, osmělila se také. Usedla na samý kraj pohovky tak trochu bázkivě, jako by ještě nevěřila v její hmotnost, a pak si oddychla. Rozhlédla se a zvědavě vyzkoušela proleželá pera. Vzhlédla s krotkým úsměvem.

„Je tu docela hezky.“

„Moc ne. Ale tady budete v bezpečí. Nikdo sem nepřijde. Já se jmenuji Pavel.“

„A já Ester.“

„To je zvláštní jméno.“

„Táta míval občas divné nápady. Nelíbí se vám?“

„To jsem neřekl. Je jen nezvyklé. Nic víc.“

Vstal, vykročil po podlaze, promýšleje s čelem směšně nakrčeným nahlas všechno nezbytné. Tady je vlněná pokrývka, nosím ji na výlety, ještě je cítit senem, tady je hrnek, skříň, ramínko na šaty, ani jsem o něm nevěděl, tyto dveře vedou do dílny, ve dne tam nikdy nechodíte. A zavírejte dveře zevnitř na klíč. A buďte tu ve dne zticha, vedle pracují, ano? Umývadlo a klozet jsou hned za dveřmi, ráno a v noci ... a nevycházejte za žádnou cenu na chodbu. A rádio nepouštět. Slibujete? A

pamatujte na zatemnění, než rozsvítíte, je sem vidět z pavlače, ostatní zařídím sám. A také ... A ještě abych nezapomněl ...

Nakonec si připadal trochu směšný. Posadil se zadýchaně proti ní a prohlížel si ji. Teprve teď na světle si povšiml, že je vlastně hezká. Tvář pod temnými vlasy byla neskutečně bledá, postrádala souměru, ale drobné nesoulady ji jen zvýrazňovaly. Nerušily. Oči, z nichž hleděla tuhově černá noc, svítily pod oblouky hustého obočí, spojeného řídkými chloupky nad nosem, temnou září. Plaché a dojemné, plné dětského údivu, byly krásné. Sklouzl pohledem po obrysu malých prsů pod bílou blůzou se žlutou hvězdou. Rychle uhnul očima. Točila se mu slabě hlava. Nikdy, ani později, nerozeznal, čím voní. Mýdlo, levná voňavka, vlasy, vůně podpaží.

Pozdvihl oči a povzbudivě se na ni usmál.

„Ještě se tolik bojíte?“

„Už ne. Už vůbec ne.“

Potrásla hlavou, a když si povšimla jeho pohledu, sklopila tvář a trochu se zachmuřila. Vstal a podíval se na hodinky. Půl jedenácté, proboha, musím vypadnout. je už pozdě.

„Přijdete?“ optala se tiše.

Hleděla mu upřeně do tváře.

Stál nad ní, vychutnával si svou mužskou převahu až do dna. Bylo mu dobře a žádnou starost si v té chvíli nepřipouštěl.

Pohládl ji rukou po vlasech a byl rád, že neuhnula.

(3) „A kde jste vlastně tančili?“ zeptal se nevěřicně.

„Doma přece. V obývacím pokoji. Stáhli jsme zatemnění, nikdo nás nesměl vidět, ani slyšet. Mamka si sedla ke klavíru a hrála valčík a táta mě učil kroky. Ráz dva tři, m-tata, m-tata, ohromně to uměl a já brzo také. Je to lehké. Chtěli mi udělat radost. Pojd', zatančíme si spolu?“

(4) „Jeden!“ řekl zákazník netrpělivě, ale hned pokračoval ve svém výkladu: „Ta válka! Hrozná! Bůhví jak to všechno skončí...“

„Co? Válka?“ udivil se čepek. „To je přece jasné! V novinách píší...“

„Jistě! Ale je třeba rozum, rozum do hrsti,“ zahříval se zákazník vlastními slovy. „Naši si neumějí vážit, že se nemusejí válet v bahně na frontách, svrbí je kůže... neváží si, že mohou klidně žít...“

„Řekl bych, že nejsou dost vděční za ochranu, kterou nám poskytuje Říše.“

Rejsek se okamžitě odmlčel, pozoruje zamyšleně upřeným pohledem tovaryše, pak pokrčil rameny:

„Nu samozřejmě, národní city, chápu. Měj si je, ale dívej se na situaci otevřenýma očima! Realisticky. Oni nemají čas se párat, mají plné ruce práce! Hlavou zeď neprorazíš! (...)

Žádný stát koneckonců nemůže anarchii trpět. (...) A najdou se i tací –“ dodal po pomlce – „kteří přechovávají u sebe nehlášené osoby. Dokonce i židáky! Chápete to? A to potom oni bez milosti... to potom... Člověk neví, jak takové pošetilce, snílky, fantasy dost důrazně varovat.“